

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

תוכן

- א. אירכס ליה גיטא בי מדרשא ... משום טביעות עינא אהדרוה ניהלי ודוקא צורבא מדרבנן אבל איניש דעלמא לא.....1
- ב. יש לבעל פירות עד שעת נתינה.....2
- ג. מצא שטר שחרור בשוק בזמן שהרב מודה יחזיר לעבד אין הרב מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה.....3
- ד. זכות הוא לעבד שיוצא מתחת רבו לחירות.....3
- ה. עדיו בחתומיו זכין ליה.....4
- ו. דכי אתי למטרף אמרינן ליה אייתי ראייה אימת מטא שחרור לידך.....5
- ז. דייתיקי מתנה.....6
- ח. איזו היא מתנת בריא שהיא כמתנת שכיב מרע דלא קני אלא לאחר מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה.....6
- ט. הא אמר תנו נותנין בשכיב מרע דבר מהדר הוא ... לא יחזיר לא לזה ולא לזה בבריא דלאו בר מהדר הוא ... בבריה ... סבר מהדר לא מצינא הדרנא בי אימר להו דאבא יהבה ליה להאי ונתבו ליה כתביה וניזיל ונפיק מיניה דהוא זכי ונפלוג בהדיה.....7
- י. מצא שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל אין האשה מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה 8

דף יט.

**א. אירכס ליה גיטא בי מדרשא ... משום טביעות עינא
אהדרוה ניהלי ודוקא צורבא מדרבנן אבל איניש דעלמא
לא**

כבר התבאר במסכת גיטין דף כז: שגם המוצא גט במקום בו השיירות מצויות והוחזקו שנים ששמותיהן ושמות נשותיהן שוין, ועבר זמן מרובה, אם יאמרו העדים אנו מכירין את הגט בטביעות עין, למרות שאין סימן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

מובהק כשר אפילו אינן אומרים עד אחר שיראו אותו, שבשנים אין חוששים שטועין.

וכן אם המאבד כשמוצאו בעצמו מכירו בטביעת עין. למרות שאין סימן מובהק, כשר.

אולם אם יאמר התובעו הראוהו לי כי אני מכיר אותו בטביעת עין שלי, אין סומכין עליו, שאין מועיל טביעת עין להכשירו אלא כשמוצאו בעצמו אותו האיש שאבד ממנו, שאז סומכין אהכרתו בטביעות עינו אף ע"ג שאינו צורבא מדרבנן, במיגו דאי בעי אמר מעולם לא נאבד ממני¹.

אבל כשמצאוהו אחרים אין סומכין בדורות הללו על טביעת עין של התובעו אפילו הוא צורבא מדרבנן² שאין צורבא מדרבנן מצוי בזמן הזה, ויבא הדבר לכלל מחלוקת מי הוא הראוי להיות צורבא מדרבנן כזה או לא, ובמקום שיש איסור ערוה יש להחמיר.

וי"א³ שאין מחזירין בטביעת עין אפילו מצא בעצמו ויש לו מיגו אא"כ מצא בכלי שהניחו בו.

ב. יש לבעל פירות עד שעת נתינה

עוד התבאר שם דף יז: שלהלכה לא הצריכו לכתוב זמן בגט משום פירות כדעת קצת⁴, כלומר כדי שתדע הזמן מאימתי תחזור היא ליטול הפירות

¹ תוס' והרא"ש כתבו ע"ה אית ליה ג"כ ט"ע אלא חיישינן שמא משקר ואם אית ליה מיגו כגון שמצא בעצמו נאמן ומ"ש כאן ויש לו ט"ע היינו במיגו ועיין בתוספות והרא"ש והטור דהא דאינו נאמן לומר סימן אחר שראה הגט אף על גב דלא חיישי' דמשקר י"ל כיון דהוא אבד גט כזה סבר בוודאי גט שלו הוא סבר שנעשה סימן זה אחר שאבד ועל כל פנים אינו משקר על הגט אף על גב דמשקר על הסימן מכל מקום אינו משקר על הגט וסבר גט שלו הוא ואם השליח מביא הגט אז חיישינן דמשקר על הגט משום שכירות שלו או כדי שאל יהיה לבעל תרעומת עליו כמו שכתב הרשב"א והר"ן בט"ע חיישינן שמא משקר מיהו י"ל אפי' בשליח לא חיישינן דמשקר על הגט שאומר דמכיר בט"ע ואינו מכיר ומ"מ סבר גט שלו הוא משא"כ בכה"ג דהעדים לא חתמו רק על גט א' דשמו כך היה משקר בוודאי לא חיישינן וכן משמעות בב"ח. ב"ש שם ו יב

² עיין ב"ד סימן ס"ג וצורבא דרבנן נאמן לומר דמכיר בט"ע אפילו אם לית ליה מיגו. ב"ש שם.

³ דעת הרמב"ם שבטביעות עין לא מחזירים אפילו מצא בעצמו ויש לו מיגו אא"כ מצא בכלי שהניחו בו והיינו לפירושו במתני' דתנא מצא בחפיסה או בדלוסקמא ומכירו היינו דמכיר הגט בט"ע ומ"מ בעינן שמצא בחפיסה שהניח בו מיהו רוב פוסקי' חולקי' ע"ז כמ"ש ברש"י שלפנינו ולא ברש"י אצל הר"ף, ותוס' והרא"ש והר"ן חולקי' ג"כ ע"ז.

⁴ לבוש שם א, ב"ש שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

מנכסיה שהיו כבר ביד בעלה, שהרי קיימא לן שיש לבעל פירות עד שיתן הגט לידה, וכשיגיע הגט לידה אפילו אין בו זמן תוכל לילך לב"ד ותראה להם גיטה, ויכתבו לה הב"ד הזמן מיום שנתגרשה בו או מיום שתראה להם הגט, ויגבו לה פירותיה משם ואילך אם אין בו זמן, ואם יש בו זמן תטרוף הפירות מיום שנכתב הגט, שכל שיש בו זמן חזקה שביום הכתוב בו נמסר לידה.

ג. מצא שטר שחרור בשוק בזמן שהרב מודה יחזיר לעבד אין הרב מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה

כבר התבאר במסכת גיטין דף כז. ולעיל דף יח: שהמוצא⁵ שטר שיחרור, אם אין האדון מודה בו לא יחזיר לא לזה ולא לזה, שמא כתבו הרב ועדיין לא נתן לו והרי אינו משוחרר, ואם האדון מודה שנתנו לעבד להשתחרר בו יחזירנו לעבד, שהרי אם לא שחררו כבר עדיין יכול לשחרר אותו.

ד. זכות הוא לעבד שיוצא מתחת רבו לחירות

עוד התבאר שם דף יא: שהאומר לאחר⁶ זכה בגט שחרור זה לעבדי, יצא לחירות מיד שזכה בו השליח⁷, אף על פי שלא הגיע הגט ליד העבד, דגט שחרור זכות הוא לעבד שמתירו בבת חורין וזכין לאדם שלא בפניו.

⁵ שו"ע ונו"כ חו"מ סה יג

⁶ שו"ע ונו"כ יו"ד רסז עו

נראה ברור דהזכיה בזה היא כשהוא גובה את הגט כדין הגבחה שהוא קונה בכל דוכתי ואין צריך כאן שימסור מיד ליד דוקא וכך הוא מבואר בטור לדעת ר"ת שמסיים באומר תנו ולא מסרו מיד ליד השליח לא הוה כאומר זכה בגט זה לעבדי כיון שלא מסרו ביד השליח משמע דבאומר זכו א"צ מסירה לשליח אלא תכף שהגביה בשבילו או שהוא כבר בידו מהני ויוצא לחירות תכף אלא דבאומר תן לא מהני אלא במוסר מידו לידו וכ"כ להדיא בח"מ סי' קכ"ה בשם הרמ"ה במסקנא באומר זכה דקנה אפילו שלא בפני הנותן ושלא בפני המשלח וכ"פ שם בשלחן ערוך. מ"ז שם מד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

אבל אם אמר תן גט זה לעבדי, אינו זוכה, ולא יצא לחירות עד שיגיע הגט לידו⁸. כמו שהתבאר שם דף ט: וי"א⁹ דאם נתן הגט ליד השליח ואמר תן לעבדי גט זה, הוי כאילו אמר לו זכה לו.

ה. עדיו בחתומיו זכין ליה

כבר התבאר לעיל דף יג. שי"א¹⁰ שגם בשטר שאין בו קנין כשיבא השטר ליד המלוה אפילו אם יהיה לאחר זמן מעת חתימת העדים שעבוד השטר חל מעת חתימתם שעדיו בחתימתם זוכים לו בשעבוד ולפיכך כותבים ללוה גם אם אין המלוה עמו כיון שמעת חתימתם נשתעבדו הקרקעות. אולם אם לא הגיע השטר לידו אח"כ כגון שנאבד לכ"ע אין אומרים עדיו בחתומיו זכין¹¹.

ונמצא להלכה שמוקדם ומאוחר שאמרו בשטרות הוא בהבדל שבין חלות השעבוד לבין הזמן הכתוב בשטר, ובשעבוד שיש בו קנין, יש אומרים¹²

⁸ ומכל מקום אפילו קודם שהגיע ליד העבד מיד שיצא הגט מתחת רשות הרב זכה העבד בעצמו לענין זה שאינו יכול לחזור בו דתן הוה כזכי לענין דבר זה דלא יחזור בו והו דברי הרמב"ם וכ"כ בחושן משפט סימן קכ"ה משמו דאפילו במתנה הוה תן כזכי. ט"ז שם מה

⁹ רמ"א שם הוה דעת רבינו תם בטור דס"ל בח"מ סי' קכ"ה דבמתנה לא הוה תן כזכי אלא כהולך ולא קנה מכל מקום כאן קנה במוסר לידו דאז הוה כזכי דמהני אפילו בלא מוסר כן מהני אומר תן במוסר והטעם דשחרור הוה כמו פרעו הוב דאי לאו דעביד ליה טיבותא לא שחררו אף ע"ג דנבי מתנה נמי אמרינן בפרק הנזקין דאי לאו דעביד ליה טובה לא יהיב ליה מתנה מ"מ מצינו ג"כ לפעמים שאדם נותן מתנה לאוהבו בחנם. כ"כ הרא"ש ספ"ק דגיטין. ט"ז שם מו

¹⁰ שדעת הר"י [ב"מ ו' ע"א מדפי הר"י] והרמב"ם [פכ"ג ממלוה ה"ה]. שאין לכתוב אלא אם יש קנין אבל התוס' [כתובות צ"ד ע"ב ד"ה כתב] והרא"ש [ב"מ פ"א סי' מ"ט] והמור [סעיף כ"ג] חולקים, וס"ל דעדיו בחתומיו זכין להמלוה משעת החתימה אפילו לא בא השטר לידו עד לאחר זמן, ובמור [שם] כתב כן בשם ר"י. ורבינו ירוחם בנתיב י"ד כתב דעה שלישית, שחילק בין דבר שאינו בידו כגון שטר הלואה, לא אמרינן עדיו בחתומיו זכין לו עד דמטא לידיה, ובין דבר שהוא תחת ידו דזכה משעת החתימה, ומהתימה על מור"ם שהשמיט דעתם לגמרי ולא זכרם כלל. ואפשר שמעמו משום שכתב נ"י בפ"ק דב"מ [ו' ע"א מדפי הר"י] ובפרק גט פשוט [ב"ב ע"ז ע"ב מדפי הר"י] דהרבה גדולים שפסקו כהר"י. ועיין בד"מ [כ"ג] [כ"ד] שהביא לדברי ריב"ש סי' קס"א ועוד הרבה דעות דס"ל דבשטר אקנייתא א"צ להגיע לידו כלל ודלא כהר"י ע"ש. סמ"ע שם לט וגם הש"ך שם לט האריך להשיג על הרמ"א בזה וכתב דפשיטא דבשובר וכיוצא בו מצי המוחזק לומר קים לי בדעת החולקים על הר"י. ועיין קצוה"ח ונתי"ה מ"מ שם.

¹¹ ש"ך שם לט

¹² בסמ"ע סימן מג ס"ק כח ובסימן לט ס"ק לט כתב שיש כמה דיעות שבשטרי הקנאה לא בעינן שיבא לידו כלל, ובב"י סימן לט נראה שיש מחלוקת הראשונים בקנין בפני עדים בלא שטר, שדעת הר"י והרמב"ם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

שהקנין בפני עדים גורם חלות השעבוד, ובדבר שאין בו קנין, חתימת השטר ע"י העדים ומסירתו¹³ גורם השעבוד, ויש אומרים¹⁴ שאע"פ שלא נמסר מיד אלא לאחר זמן, חל השעבוד למפרע משעת חתימה.

ו. דני אתי למטרף אמרינן ליה אייתי ראייה אימת מטא שחרור לידך

מה שהתבאר לעיל שהמוצא¹⁵ שטר שיחרור, אם האדון מורה שנתנו לעבד להשתחרר בו יחזירנו לעבד, שהרי אם לא שחררו כבר עדיין יכול לשחרר אותו. זהו דוקא לענין השחרור מועיל שמותר בבת ישראל, אבל אם יבא העבד לטרופ בו ממה שמכר אדונו מנכסיו אחר הזמן הכתוב בשטר, צריך להביא ראייה שהגיע לידו מזמן הכתוב בו, שמכיון שאיתרע בנפילה חוששים אנו שמא לא הגיע לידו עד עכשיו ויטרופ הלקוחות שלא כדין¹⁶. וי"א¹⁷ שצריך ראייה גמורה ששיחררו.

שאפילו לא כתב כלל גובה ממשעבדי משום שעדי קנין מפקי לקלא, ודעת הרא"ש והנ"י דבעינן עכ"פ כתיבה, דמשעת כתיבה מפקי לקלא משעת הקנין.

¹³ שו"ע סימן לט סעיף א וסעיף יג וסימן מג סעיף יא, והיינו לגבות ממשועבדים, ולפי"ז בכל מקום שזכור חתימה היינו חתימה ומסירה.

¹⁴ סמ"ע ושי"ך שם, לדעת התוס' ובהרא"ש שפסקו כאב"י דעדי בחתומיו זכין לו, והיינו דוקא כשנמסר לבסוף, אבל כל שלא נמסר לבו"ע לא מהני חתימת העדים לגבות ממשועבדים (עי' שער משפט סימן לט סק"ח), ומ"מ במקום קנין בפני עדים אפילו בלא שטר כלל גובה ממשעבדים.

¹⁵ שו"ע ונו"ב חו"מ סה יג

¹⁶ שבשעה שלקחו הם מאדונו היה כח בידו למוכרן שעדיין העבד לא זכה בהן, ומיהו במקום דקי"ל שעדיין בחתומיו זכין לו בדרך שנתבאר לעיל סימן ל"ט, אין צריך העבד להביא ראייה על זה ולכשיבא השטר ליד העבד זכה בנכסים למפרע משעה ראשונה שנכתב השטר דעדי בחתומיו זכין לו, וקי"ל זכות הוא לעבד שיצא מתחת יד רבו לחירות, ואם כן העדים כשחתמו זכו לו אפילו שלא בפניו. לבוש שם, אולם השי"ך שם לה כתב שצ"ל דלא דמי לשאר שמרות דאין מחזירין ע"י שנאמר לו אייתי ראייה אימת מטא שטרא לידך, משום דשאר שמרות אהדרוהו כדי לטרופ, אבל גט שחרור אהדרוהו ניהליה כדי שלא יהיה משועבד, ועיקר כתיבתו משום מילתא דאיסורא ולא משום ממון לטרופ, וא"כ כיון ששטר שחרור אין עיקרו רק משום מילתא דאיסורא דלא ליהוי עבד, ולא משום ממון לטרופ, מנא לן דאב"י ס"ל בהא עדי בחתומיו זכין לו, דהא שפיר יש לחלק דלא דמי לשאר שמרות שעיקרן לטרופ, א"כ זכין לו העדים לטרופ משעת חתימה שעיקרו עומד לכך משעת חתימה, אבל בגט אשה וגט שחרור לא זכו לו העדים משעת חתימה לטרופ לקוחות כיון שעיקרן אינן עשויין לטרופ, לכך לא זכו בהן לטרופ עד שיגיע לידן. אלא ודאי ס"ל דכל מאי דמצינן למימר דאב"י מודה לרב אסי לא משוינן פלוגתא רחוקה בחנם, וא"כ ה"ה הכא. כך יש לישב לדעת הטור ורבינו ירוחם.

¹⁷ דכיון דאיתרע בנפילה איכא למיחש לקנוניא שאין דעתו לשחררו בו, ומה שאומר ליתנו להעבד, היינו כדי שילך העבד ויטרופ מהלוקחים מהאדון אחר זמן הכתיבה, ומשום הכי לא סגי כשמביא ראייה שבא לידו קודם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

ז. דייתיקי מתנה

כבר התבאר לעיל דף יח: המוצא¹⁸ שטר מתנת בריא או שטרי מכר, אפילו אומר הנותן או המוכר שיתנוהו למקבל מתנה או ללוקח לא יתנו לו, שמא כתובים היו ונמלך עליהם שלא ליתנם ויבא לטרוף לקוחות שמכר להם אחר מתנה או מכירה זו שלא כדין, ושמא הוא עושה קנוניא על האחרון שנתן או שמכר לו וחזר בו ומודה לזה. ויש אומרים שאפילו אין כתוב בו קנין, אם יש בו חתימת עדים¹⁹ יחזיר למקבל, וכן אם הביא המקבל ראיה שכבר הגיע השטר לידו, אפילו אם אין בו קנין יחזיר לו²⁰.

ואם הוא שטר הקנאה שפירש בו שהקנה לו נכסיו מיד, אף על פי שלא הגיע השטר לידו יחזירנו לו שהרי משעה שקנו מידו זכה בהן אפילו לא בא השטר לידו וכי טריף בדין טריף.

ח. איזו היא מתנת בריא שהיא כמתנת שניב מרע דלא קני אלא לאחר מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה

הנותן מתנה²¹ כשעשה קנין סודר על מתנתו כדין מתנת בריא²², ואומר מהיום ולאחר מיתה, זוכה המקבל בגוף מהיום, ואין הנותן יכול לחזור בו, אבל אין המקבל זוכה בפירות אלא לאחר מיתה, ואם כתב מהיום²³ אם לא

הנפילה, דאכתי איכא למיחש לקנוניא ועיין דרישה [סעיף ט"ו] שם כתבתי דאף לדעת הרא"ש [ב"מ פ"א סי' מ"ט] דס"ל עדיו בהתומיו זכין לו וכמ"ש הטור בסימן ל"ט [סעיף כ"ג], מודה בזה. סמ"ע שם למ

¹⁸ שו"ע ונו"כ שם יד

¹⁹ ש"ך שם ס"ק לז' לדעת הפוסקים דעדיו בהתומיו זכין לו, וכמ"ש הש"ך בסימן למ סעיף יג דקיי"ל כן, והביא הש"ך מדברי הב"ח שסובר שאף למ"ד עבחו"ל חיישינן שמא זרקו לאשפה ונתבטל ממנו דין שטר, והש"ך דחה דבריו, עיין שם, ועי' בביאור הגר"א שנראה דעתו כהש"ך, ועי' קצה"ח סימן למ סק"ז ובקהילת יעקב ב"מ סימן יט ובטבעת החושן ח"ה.

²⁰ סמ"ע וש"ך שם, דבכה"ג ליכא למיחש למידו, ונראה דמ"ש הסמ"ע שמביא ראיה שבא לידו מיום הכתיבה, לאו דוקא הוא, וגם הש"ך השמיטו, דאפילו יש לו עדים שהגיע לידו לאחר יום הכתיבה תו ליכא למיחש לקנוניא.

²¹ שו"ע ונו"כ רנז ו

²² סמ"ע שפ יא

²³ שו"ע ונו"כ שם ז

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

אחזור בי עד לאחר מיתה יכול לחזור כל ימי חייו אף מהגוף ואם מכר איזה דבר מהנכסים שנתן, המכירה עצמה היא החזרה²⁴.

דף יט:

ט. הא אמר תנו נותנין בשכיב מרע דבר מהדר הוא ... לא יחזיר לא לזה ולא לזה בבריא דלאו בר מהדר הוא ... בבריה ... סבר מהדר לא מצינא הדרנא בי אימר להו דאבא יחבה ליה להאי ונתבו ליה כתביה וניזיל ונפיק מיניה דהוא זכי ונפלוג בהדיה

מה שהתבאר שהמוצא²⁵ שטר מתנת בריא או שטרי מכר, אפילו אומר הנותן או המוכר שיתנוהו למקבל מתנה או ללוקח לא יתנו לו, שחוששים לקנוניא. זהו בסתם אך אם מצא שטר מתנה או שטר מכר²⁶ ששייר לו הנותן זכות לחזור בו כל ימי חייו, כגון שכתוב בשטר מהיום אם לא אחזור בי כל ימי חיי כנ"ל. וכן במתנת שכ"מ, שסתם²⁷ מתנת שכ"מ אף שלא פירש יכול לחזור בו, אם הנותן מודה שיחזירו למקבל נותנים לו, שבזה אין לחשוש לקנוניא, שהרי אם מכר או נתן לאחר, הרי זה כחזר ממתנה זו, ובלא"ה לא יועיל לו השטר²⁸.

²⁴ כתב בפת"ש שם סק"ה בשם שו"ת נוב"ק סימן כט שאם מכר איזה דבר מהנכסים שנתן, המכירה עצמה היא החזרה, ולא אמרינן ששעבר נפשו בשעת המכירה להיות לזה על המעות (נראה כונתו שנאמר שאין זו חזרה, ואם ימות תהא המתנה קיימת והמכירה בטילה, ונמצא שהוא לזה על המעות), כיון שהוא יכול לחזור בהיתר, ואפי' משום מחוסר אמנה אינו, שהרי ע"ד כן נתן, ע"כ

²⁵ שו"ע ונו"כ שם יד

²⁶ סמ"ע שם מג

²⁷ סמ"ע מה שם

²⁸ ואין לחוש דילמא אחר זמנו של זה המתנה נתחייב לאחר, וכשיוציא זה המתנה, זמנו מוקדם ומפקיע כח שעבוד הבע"ה, דגם בע"ה תופס ממנו הואיל בידו לחזור יש לבע"ה שלו כח שלו, והוי כאילו חזר בו והבעל חוב טורף, כן כתב באסיפת זקנים (ב"מ יט ב) בשם הפוסקים. ועיין מש"כ בתומים סקכ"ו בשם הר"ן (בשטמ"ק שם) ורמב"ם (פכ"ד ממלוה ה"א) דס"ל דלא חששו לזה שיפקיע כח בע"ה, ואם כן בלאו הכי לק"מ. אורים נג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

ואם אין הנותן קיים והבן אומר שיחזירו למקבל אין נותנים כיון שאינו יכול לחזור וחוששים לקנוניא²⁹ אלא אם כן יהיה שטר הקנאה³⁰.

ולמאן דסבירא ליה עדיו בחתומיו זכין לו, אפילו בסתם שטר מתנה מחזירין לו כמו שהתבאר לעיל³¹.

י. מצא שובר בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל אין האשה מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה

המוציא שובר³² כתוב על שם האשה שנפרעה כתובתה, בזמן שהאשה מודה שנתנתו לבעל יחזירנו לו, ואין לחשוש לקנוניא³³ שהרי הרשות בידה בלא"ה למחול³⁴, אינה מודה אלא אומרת ממני נפל לא יתנו לא לאיש ולא לאשה³⁵. ואם הבעל מודה שממנה נפל אין מחזירין לה שחוששים לקנוניא דעשאו קנוניא להבריה נכסיו מבעלי חובות³⁶.

וכן הדין³⁷ במוציא שובר שאינו מקוים³⁸ בשוק, בזמן שהמלוה מודה שנתנו ללוה יחזירנו ללוה³⁹, ואם אינו מודה לא יתנו לא לזה ולא לזה, שאי אפשר לעמוד על הדבר ממי נפל.

²⁹ שלאחר שמת אינו יכול לחזור, ושוב אנו חוששים שמא האב לא נתן לו השטר ולא זכה, והבן לאחר מיתת האב מכר או נתן לאחר, ועושים קנוניא ע"י החזרת השטר כאילו זכה בחיי האב להוציא מיד זה שקנה מאת הבן. סמ"ע מו

³⁰ או ה"ל מתנת בריא וזכה בו זה המקבל הנזכר בשטר מיד שכתב לו השטר אעפ"י שלא הגיע לידו. סמ"ע מו

³¹ ש"ך ס"ק לו

³² שו"ע ונו"כ אבהע"ז קי ב

³³ כלומר שמא מכרה הכתובה לאחר ועשתה קנוני' עם בעלה

³⁴ ח"מ שם ה ונאמנת במיגו, וא"ל שמא מתיירא למחול, דסברא דחייבת לפרוע כל הסך הכתובה כמ"ש בח"ה סי' ס"ו וע' בהרא"ש ובנ"י ושאר פוסקים מה שתירצו בזה. ב"ש ה

³⁵ וממילא הכתובה בחזקתה ומורפת הלקוח' הואיל ואיתרע השובר בנפילה ומ"מ לא קרענין השובר ראולי יבואו עדים ויעידו כי השובר טוב ותתרע הכתובה. ח"מ שם ו

³⁶ ב"ש שם ו

³⁷ שו"ע ונו"כ חו"מ סה יח

³⁸ ע"כ איירי שאין השובר מקוים רק שאפשר לקיימו בא' מהדרכים שנתבארו בס' מ"ו דאי במקוים ממש פשיטא דאפי' אין המלוה מוד' יחזיר ללוה דאף אם היה ביד המלוה עצמו כשר השובר ואם א"א לקיים אפי' הוא ביד הלוה אינו כלום. ש"ך נ

³⁹ דוקא נקט המלוה מודה, דאז ליכא למיחש לקנוניא דבעי לאפקועי חובו ממי שהוא חייב לו. גם זה מטעם דכיון שיש לפנינו שובר כשר מסייע להודאתו, לא חששו אלא היכא דאיכא ודאי פסידא דבעל חוב. סמ"ע

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

אבל אם הלוח מודה שעדיין לא פרע, י"א שאין מחזירין אותו להמלוה, כיון שאיתרע בנפילה חיישינן לקנוניא שבא להפקיע מלקוחות שקנו מהלוח⁴⁰. וי"א⁴¹ שמחזירים למלוה.

ואם השובר מקוים יחזיר ללוח⁴².

שם נח, ובש"ך מט הקשה דמ"ש לקנוניא דבעי לאפקועי כו' ליתא דודאי לזה לא חיישינן אפי' היה ודאי פסידא דב"ח דהא אי בעי קרע ליה לשטר או קלייה.

⁴⁰ סמ"ע שם נח

⁴¹ ש"ך שם מט שהקשה על הסמ"ע שהוא תמוה, דאדרבה כיון שהשובר איתרע בנפילה כל שכן שהשטר בתקפו הוא ובשטר לא איתעבד ריעותא ומאי ניהוש לקנוניא. תדע, דהא מ"מ השטר הוא אצל המלוה ומנין ידעו הלקוחות של לוח מהשובר. ועוד, כשהמלוה מודה מחזירים ללוח ולא חיישינן שהלוח יחזירנו למלוה או יקרענו. ואין לומר דבשמחזירים ללוח קורעים השטר, דא"כ לא הל"ל יחזיר ללוח אלא הל"ל מחזירים השטר ללוח, אלא משמע דמיירי שאין השטר לפנינו. ועוד, דבש"ס [שם] ופוסקים מוכח להדיא הכי, מדשקיל ומרי דניהוש שמא מכרה כתובה, ומשני שיכולה למחול, [ו]לאביי הוא דמשני בששטר כתובה לפנינו, אלמא דמחזירין השובר בלא כתובה. אלא ודאי כמ"ש [והא דנקטו הטור [סעיף כ"ג] והמחבר בזמן שהמלוה מודה כו', לאו למעוטי לוח מודה אתא, אלא אדרבה מלוה מודה איצטריך, דסד"א שמא מכר השטר וכדאיתא בש"ס ע"ש].

⁴² ש"ך שם נ ותומים סז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

